

Tehát nincs kiút? Ennyire egyedi esetre redukálódik mindig a nemzet, s az ország, s az emberiség mega-sorsa is? A nagy, a fontos döntések, ítéletek átgondolásának, meghozatalának háttere csupán az lehet: nem is foglalkozhatunk mással, mint önmagunk pillanatnyi (lelki)állapotával, ha személyes létünk szüntelenül dübörög, mint valami agydaganat, sistereg, mint a tengerhang a kiszáradt kagyló fülében; azzal, ami lelkileg nonstop gyöttelem és fizikailag alig szűnően fáj. Rossz, alkalmatlan hordozói vagyunk valaminek, ami alkalmatlan, rossz, gyarló létünk nélkül soha nem lett volna, össze nem gyúl és fel nem türemlik. Mi és az idő: kicsiben egy-egy életnyi – egészében ez a behemót, hormonzavaros, Alice-lelkű Pandora egy kozmikus Gulliver-meséből, ez a befejezhetetlen Óz-beli utazás a történelem. Isten bábszínháza. „Gloria in excelsis...!”

Ennek a matinészenáriumnak már legfennebb része lehet az a másik. Ezen a szinten „a világ csodás, mert jól vagyok; a kozmosz is kevés, mert meghalok.”

Felhúzódom a kakasülömré Petőfi mellé, Arany helyére, Adyval bosszankodni, és figyelem a Nap útját: a Nap járását. A Nap mindig a kecskeméti öreg templom nagyharangja után ballag a történetek, anekdoták, magvas megjegyveznivalók irányán abban a bizonyos virtuális könyvtárban, mely Korvina előtti, Korvina utáni és Korvina helyetti. Ahogy Kós Károly mondta volt: sok bolondságot elkövettek őseink, az ilyen-olyan nemzetségek, ezért a köves, a krumpliköves, epeköves, faragott köves földért. Főleg mindig egymással volt bajuk Krisztus előtt és Mohács után. Mással inkább megfértek. Megosztottak. Mint Toldi a hazai cipóba sütött célirányos aranyküldeményen.

Szemlélet, vagyis „célracionalitás” kérdése, hogy Heródes darabontjai feldarabolták az aprószenteket, s még ők mondják el, hogy történelmi szükségszerűség vala: ők mint jók megakadályozták, hogy ha netán csecsemők közé keveredett volna egyetlen Heródesnek-rossz „bad-boy”, azt kiszűrték, alkalmatlanná tették? Nem, a dolgok sosem voltak és sosem lesznek ennyire dialektikusan elrelativizálhatók, agyonrelativizálhatók. Ha ebből világtörténelemre vetíthető, alkalmazható szentenciát szeretnénk fejleszteni – nos, akkor még egy működő elmeegógyintézetben is több mint rendszere van a kitörésnek s a nyugalomnak ehhez képest! Akkor azt kell inkább tisztázni, hogy a jó sziget, buborék, esetleges, izolált, ideiglenes, múló állapot egy nagy és folyamatosan tartás rosszban, vagy fordítva? – Addig is gyakorlatilag működik a dolog. „Eljön a mi időnk” – véli reménykedve vagy fenyegetően a mindenkori eleven erőporszem, erőatom és egyik vagy másik mögé tömörülve, felsorakozva, alkotja azt a gyönyörű rajzát az üveglapon a vasreszeléknek, mely a mágnes plusz és mínusz sarka között azonnal felveszi a maga tornaalakzatait. És valóban eljön. Mert az emberi dolgoktól nem idegen egy ilyen lüktetés. Hol a babiloniak vonulnak be, hol a niniveiek vonulnak ki. Az egyiptomiak, görögök, parthuszok, rómaiak, guelfek, ghibellinek, spanyol és foltozott irhájú német zsoldosok, gurkák, szenegálok, a kuomintang, a bitang, a vörösek, a valamivel fehérebbek, vörös és fehér, vörös és fekete lovon, felvirágozva, dzsipen, téharmincnégyesen, shermanon, tigrisen és Eufráteszen, vas- és rongyosgárdáskodva, rongyos malasztta ázva, vietnami dzsungelnövényzet-töviskoszorúval a vaskalapjukon, burnuszra tekert gyújtózsínórral... Ez maga a hétvégeken belépti díjért nemzetközi Feszty-körképeket látogató történelem, valódi veszélyességi pótlékkal. Néha magukról a hatáskörüket icipicit túllépő rendészekről az derül ki, hogy maguk is potenciális, virtuális túszerződő terroristák. Néhány vitítás, a tömeg hátrahőköl, hirtelen lángba borul a Pearl Harbour-maketten a mini- és papírmásé cirkálók nádfedele: Nix embertani kiállítás! Két kosár vajjas kenyeret követelünk és a fogva tartott túsok azonnali szabadon bocsátását!...

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

IX. évfolyam 5. szám

Kiadja a Cédrus Művészeti Alapítvány megbízásából a Napkút Kiadó Kft. Megjelenik évente tízszer.

Főszerkesztő: **Szondi György**. Szerkesztik: **Bába Szilvia** (művelődés), **Balázs Géza** (nyelvművelés),

Bognár Antal (próza), **Elek Szilvia** (zene), **Király Farkas** (vers), **Kovács Ildikó** (szöveggondozás),

Sebeők János (környezet), **Szondi Bence** (tördelés), **Vincze Ferenc** (műbírálat), **Wegner Tibor** (művészet).

Szerkesztőségvezető: **Molnár Noémi**. Terjesztés: **Németh Lóránt**.

Napút-kör: **Csűrös Miklós, Gráfik Imre, Hankiss Elemér, Dr. Koncz Gábor, Kosáry Domokos,**

Lászlóffy Aladár, Radnóti Zsuzsa, Sánta Ferenc, Schwajda György, Konrad SutarSKI.

(tiszteltetbéli konzulensek). • Alapította: **Masszi Péter**. Lapterv: **Gosztola Gábor**.

Szerkesztőség: 1014 Budapest, Szentharomság tér 6. III. em. 16. • Telefon/fax: (1) 225-3474

E-mail: napkut@gmail.com • Honlap: www.napkut.hu

Nyomdai kivitelezés: Érdi Rózsa Nyomda. Terjeszti a Hírker Rt. és az NH Rt.

ISSN: 1419-4082

Onnan nézek szertesztét 4.

(Lászlóffy Aladár rovata) borítóbelső

Előter

Radnóti Zsuzsa: Évadkörkép. 3

Baráthy György: Origami 8

Jakab Lilla: A babám az ágyamban fekszik
és mosolyog; Sumi-e 24

Lena K: A behódoltak imája 25

Rónai-Balázs Zoltán: Reggeli kutyák;
A nagyon piros busz 26

Rusz Sándor: Emberré válni 28

Patik László: Színpadmunkások 29

Gajdos Csaba: Mindentelen Mindenek 51

Ayhan Ey Gökhán: Halálvers;
Változatok Kafkára; Teaszöveg 60

Füzesi Magda: Vihar után; Alulnézetből 62

Falusi Márton: Halottaink előinek 63

Szilágyi Ákos: Párkák Háza 64

Tárlat

El Kazovszkij munkái
(a színes mellékleten)

Rubin Szilárd: Jégkockafényű díszletek 65

Hangírás

Hosszútávfutás
(Két felvonásban Görgey Gáborral) 67

Szovár

Minya Károly: A Parti-csapda
és a Háy-dráma-szöveg 71

Hetedhét

Jean Baudrillard: A nihilizmusról
(Romhányi Török Gábor fordítása) 77

Álvaro Cunqueiro: A mór tükre
(Keszthelyi Nóra fordítása) 81

Svetislav Basara: Hamlet, remake
(b. pap endre fordítása) 85

Erdődi Gábor: Vénusz; Primavéra;
Az érzések zavarának időtlensége;
Testamentum 92

Szabó Csilla Judit: Havas reggelek
ÖRVÉNYlenek 94

Ablak

Téka

Bodor Béla: Veszteség-e A' fej-veszteség?
(Kármán József „dramatizáltt
történet”-töredéke)95

Deres Péter: Aktus és infarktus
(Mihai Măniuțiu: Aktus és utánczás)103

Zsigmond Andrea: Szárnyfelvarrás
(Hatházi András: A hetérák tudománya) .108

Király Nina: Lejegyzéstől az elemzésig
(A kortárs dráma irányvétele)114

Marion Wagner: Theater an der Ruhr
(A nap-világ-színház-világ-napra)120

Könyvleletek

Vincze Ferenc: Képregényes elmélet
(Scott McCloud:
A képregény felfedezése)124

Berek

Dr. Vancsura Rudolf: Az erdő és az ember 128

Pénzes sarok

Szlanka András: Vígszínházi részvény
. hátsó borítóbelső

Illusztráció: El Kazovszkij munkái
.7, 66, 76

Melléklet

Káva Téka - Napút-füzetek 15.

Pesti Kornél egy napja
(Kosztolányi alakmása tizenkét mai változatban)

NAPÚT

Irodalom, művészet,
környezet

IX. évfolyam 5. szám

Drámatájak

Dzsán-panoptikum
avagy Archeszilóosz álma
(1983, Bp., Fiatal Művészek Klubja)

E számunk képzőművész vendége, a Kossuth-díjas El Kazovszkij Leningrádban, a mai Szentpéterváron született 1950-ben. 1965 óta él Magyarországon. 1970–1977 között festő szakon végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. 1976 óta a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának és Művészeti Alapnak, 1978 óta a Képző- és Iparművészek Szövetségének tagja. Festészettel, installációval, performansszal, díszlettervezéssel foglalkozik.